

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a opta)

2 decembrie 2022 *

„Trimitere preliminară – Articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții – Transporturi aeriene – Regulamentul (CE) nr. 261/2004 – Articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) – Compensare și asistență a pasagerilor – Anulare a unui zbor – Dreptul la compensație în cazul unei oferte de redirectionare – Condiții – Divergență între diferitele versiuni lingvistice ale unei dispoziții a dreptului Uniunii – Redirectionare care permite pasagerilor să plece cel mai devreme cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută”

În cauza C-229/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunalul Specializat Cluj (România), prin decizia din 25 ianuarie 2022, primită de Curte la 29 martie 2022, în procedura

NC

împotriva

Companiei Naționale de Transporturi Aeriene Tarom SA,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din domnul M. Safjan, președinte de cameră, și domnii N. Jääskinen și M. Gavalec (raportor), judecători,

avocat general: doamna L. Medina,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere decizia luată, după ascultarea avocatei generale, de a se pronunța prin ordonanță motivată, în conformitate cu articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții,

dă prezenta

* Limba de procedură: română.

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 (JO 2004, L 46, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 12, p. 218, rectificare în JO 2016, L 94, p. 17).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între un pasager, NC, pe de o parte, și operatorul de transport aerian Compania Națională de Transporturi Aeriene Tarom SA (denumit în continuare „Tarom”), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acestuia din urmă de a-i acorda o compensație ca urmare a amânării orei de plecare prevăzute inițial pentru zborul său.

Cadrul juridic

- 3 Considerentele (1) și (12) ale Regulamentului nr. 261/2004 enunță:

„(1) Măsurile adoptate de [Uniune] în domeniul transportului aerian ar trebui, între altele, să urmărească asigurarea unui înalt nivel de protecție a pasagerilor. De asemenea, ar trebui să se ia în considerare cerințele legate de protecția consumatorilor în general.

[...]

(12) Dificultățile și neplăcerile cauzate pasagerilor de anularea zborurilor ar trebui să fie minime. Acest obiectiv ar trebui atins prin informarea pasagerilor, de către transportatori, cu privire la anulări înaintea orei de plecare prevăzute și, în plus, prin oferirea de posibilități de redirectionare, astfel încât pasagerii să poată face alte rezervări. În cazul în care acest lucru nu este posibil, operatorii de transport ar trebui să despăgubească pasagerii, cu excepția cazurilor în care anularea survine în circumstanțe excepționale, care nu pot fi evitate în pofida tuturor măsurilor rezonabile adoptate.”
- 4 Potrivit articolului 5 din acest regulament, intitulat „Anularea zborului”:

„(1) În cazul anulării unui zbor, [pasagerii] în cauză trebuie:

[...]

(c) să primească o compensație din partea operatorului efectiv de transport aerian, în conformitate cu articolul 7, cu excepția [cazului] în care intervine oricare din următoarele:

[...]

(ii) în cazul în care sunt informați despre această anulare într-un termen cuprins între două săptămâni și șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și li se oferă o redirectionare care să le permită să plece cu cel mult două ore înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală în mai puțin de patru ore după ora de sosire prevăzută;

(iii) în cazul în care sunt informați despre această anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și li se oferă o redirectionare care să le permită să plece cel târziu cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală în mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.

[...]

- 5 Intitulat „Dreptul la compensație”, articolul 7 din regulamentul menționat prevede la alineatul (1):

„Când se face trimitere la prezentul articol, pasagerii primesc o compensație în valoare de:

(a) 250 [de euro] pentru toate zborurile de 1 500 kilometri sau mai puțin;

[...]

Pentru stabilirea distanței se ia în considerare ultima destinație unde pasagerul urmează să sosească după ora prevăzută datorită refuzului la îmbarcare sau anulării zborului.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 6 Reclamantul din litigiul principal a efectuat o rezervare la Tarom pentru un zbor cu plecare din Cluj-Napoca (România) și cu destinația București (România). Acest zbor trebuia să fie efectuat de acest operator de transport aerian la 18 mai 2020, cu o decolare prevăzută la ora 19.40 și cu o aterizare prevăzută la ora 20.50, în aceeași zi.
- 7 Atunci când s-a prezentat la îmbarcare pe aeroportul Cluj-Napoca la 18 mai 2020, la ora 18.00, reclamantul din litigiul principal a fost informat că zborul direct Cluj-Napoca-București pentru care efectuase o rezervare a fost înlocuit cu un zbor cu o escală la Iași (România). El a acceptat acest zbor, care a decolat de la Cluj-Napoca în aceeași zi la ora 19.55 și a aterizat la București la ora 22.30.
- 8 Considerând că zborul din 18 mai 2020 pentru care efectuase o rezervare a fost anulat, reclamantul din litigiul principal a solicitat companiei Tarom, în aceeași zi, prin e-mail, plata compensației de 250 de euro prevăzute la articolul 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 261/2004 coroborat cu articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din acesta.
- 9 În condițiile refuzului acesteia din urmă de a-i admite cererea, reclamantul din litigiul principal a introdus, la 17 august 2020, o acțiune la Judecătoria Cluj-Napoca (România) pentru a obține plata compensației solicitate. Prin hotărârea din 26 februarie 2021, această instanță a respins acțiunea respectivă pentru motivul că excepția de la dreptul la compensație al unui pasager în cazul anulării unui zbor, prevăzută la articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din regulamentul menționat, era aplicabilă din moment ce reclamantul din litigiul principal nu suferise decât o întârziere de o oră și 40 de minute la sosire.
- 10 Acesta din urmă a declarat apel împotriva hotărârii respective la Tribunalul Specializat Cluj (România). El arată în special că articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul nr. 261/2004 a fost încălcat întrucât zborul alternativ nu a decolat cel târziu cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută.
- 11 Instanța de trimitere arată în această privință că, în versiunea sa în limba română, dispoziția respectivă prevede că, în cazul anulării unui zbor, pasagerii în cauză trebuie să primească o compensație din partea operatorului efectiv de transport aerian, în conformitate cu articolul 7 din regulamentul respectiv, cu excepția cazului în care sunt informați despre această anulare cu

mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și operatorul de transport menționat le oferă o redirectionare care să le permită să plece cel târziu cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală în mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.

- 12 Această instanță observă însă că versiunea în limba română a dispoziției menționate diferă de alte versiuni lingvistice ale acesteia din urmă în ceea ce privește stabilirea orei de plecare aferente redirectionării. Astfel, în timp ce versiunea în limba română a articolului 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul nr. 261/2004 prevede că ora de plecare aferentă redirectionării trebuie stabilită „cel târziu” cu o oră înainte de ora de plecare a zborului care a fost anulat, versiunile în limba engleză („no more than one hour before the scheduled time of departure”) și în limba franceză („au plus tôt une heure avant l’heure de départ prévue”) ale acestei dispoziții prevăd că ora de plecare aferentă redirectionării nu poate fi devansată cu mai mult de o oră față de ora de plecare a zborului anulat. Deși subliniază că din jurisprudența Curții referitoare la acest regulament pare să reiasă că excepției prevăzute la articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) trebuie să i se confere sensul care rezultă printre altele din versiunile în limbile engleză și franceză ale dispoziției menționate, instanța de trimitere consideră necesară stabilirea de către Curte a interpretării corecte a acesteia.
- 13 În aceste condiții, Tribunalul Specializat Cluj a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile articolului 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul nr. 261/2004 trebuie interpretate:

- a) în sensul că operatorul de transport aerian este scutit de plata compensației atunci când pasagerii în cauză sunt informați despre anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare și [li] se oferă o redirectionare care să le permită să plece cel târziu cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală [la] mai puțin de două ore [după] ora [de sosire] prevăzută?
- sau, dimpotrivă,
- b) în sensul că operatorul de transport aerian este scutit de plata compensației atunci când pasagerii în cauză sunt informați despre anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare și [li] se oferă o redirectionare care să le permită să plece cel mai devreme cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală [la] mai puțin de două ore [după] ora [de sosire] prevăzută?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 14 În temeiul articolului 99 din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când răspunsul la o întrebare formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență sau atunci când răspunsul la o astfel de întrebare nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile, Curtea, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general, poate oricând să decidă să se pronunțe prin ordonanță motivată.
- 15 Este necesar să se aplice această dispoziție în cadrul prezentei trimiteri preliminare.

- 16 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul nr. 261/2004 trebuie interpretat în sensul că, în cazul anulării unui zbor, pasagerii în cauză trebuie să primească o compensație din partea operatorului efectiv de transport aerian, în conformitate cu articolul 7 din regulamentul respectiv, cu excepția cazului în care sunt informați despre această anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută, dacă operatorul de transport menționat le oferă o redirectionare care să le permită să plece cel mai devreme cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală la mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.
- 17 Trebuie să se constate că există o divergență între diferitele versiuni lingvistice ale articolului 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul nr. 261/2004.
- 18 Astfel, din compararea acestor versiuni rezultă că, în versiunile în limbile română și bulgară ale acestei dispoziții, pasagerii al căror zbor a fost anulat trebuie să primească, în conformitate cu articolul 7 din regulamentul respectiv, o compensație din partea operatorului efectiv de transport aerian, cu excepția cazului în care, atunci când sunt informați despre această anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută, operatorul de transport menționat le oferă o redirectionare care să le permită să plece „cel târziu” cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută („което им позволява да заминат не по-късно от един час преди началото на полета по разписание”) și să ajungă la destinația finală la mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.
- 19 În schimb, în versiunea sa în limba franceză, articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul nr. 261/2004 prevede că, în cazul anulării unui zbor, pasagerii în cauză trebuie să primească o compensație din partea operatorului efectiv de transport aerian, în conformitate cu articolul 7 din regulamentul respectiv, cu excepția cazului în care sunt informați despre această anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și li se oferă o redirectionare care să le permită să plece „cel mai devreme” cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală la mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.
- 20 Alte 20 versiuni lingvistice ale acestei dispoziții corespund versiunii sale în limba franceză, și anume versiunile în limba spaniolă („que les permita salir con no más de una hora de antelación con respecto a la hora de salida prevista”), în limba cehă („které jim umožní odletět nejdříve jednu hodinu před plánovaným časem odletu”), în limba daneză („så de kan afrejse højst en time før det planlagte afgangstidspunkt”), în limba germană („ermöglicht, nicht mehr als eine Stunde vor der planmäßigen Abflugzeit abzufliegen”), în limba estonă („võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega”), în limba greacă („επιτρέπει να φύγουν όχι περισσότερο από μία ώρα νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης”), în limba engleză („allowing them to depart no more than one hour before the scheduled time of departure”), în limba croată („čime im je omogućeno da oputuju ne više od sat vremena ranije od predviđenog vremena polaska”), în limba italiană („partire con un volo alternativo non più di un'ora prima dell'orario di partenza previsto”), în limba letonă („viņi var izlidot ne vairāk kā vienu stundu pirms iepriekš paredzētā izlidošanas”), în limba lituaniană („išvykstant ne daugiau kaip viena valanda anksčiau už numatytą išvykimo laiką”), în limba maghiară („hogy legfeljebb egy órával a menetrend szerinti indulás időpontja előtt induljanak”), în limba malteză („li tħallihom jitolqu mhux aktar minn siegħa qabel il-ħin tat-tluq skedat”), în limba neerlandeză („die niet eerder dan één uur voor de geplande vertrektijd vertrekt”), în limba polonă („umożliwiający im wylot nie więcej niż godzinę przed planowym czasem odlotu”), în limba portugheză („que lhes permitisse partir até uma hora antes da hora programada de partida”), în limba slovacă („ktoré im umožní odletieť maximálne hodinu pred plánovaným časom odletu”), în

limba slovenă („*ki jim zagotavlja odhod največ eno uro pred odhodom po voznem redu in prihod*”), în limba finlandeză („*jonka mukaan hänen olisi lähdettävä korkeintaan tuntia ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa*”) și în limba suedeză („*så att de kan avresa högst en timme före den tidtabellsenliga avgångstiden*”).

- 21 În acest context, trebuie amintit că formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții a dreptului Uniunii nu poate constitui singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții și nici nu se poate atribui respectivei formulări un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice. Dispozițiile dreptului Uniunii trebuie astfel să fie interpretate și aplicate în mod uniform, în lumina versiunilor existente în toate limbile Uniunii. În caz de neconcordanță între diferitele versiuni lingvistice ale unui text al dreptului Uniunii, dispoziția în cauză trebuie să fie interpretată în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării din care face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 octombrie 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, punctul 14, Hotărârea din 9 iulie 2020, Banca Transilvania, C-81/19, EU:C:2020:532, punctul 33, și Hotărârea din 30 iunie 2022, Allianz Elementar Versicherung, C-652/20, EU:C:2022:514, punctul 36).
- 22 În această privință trebuie să se arate că, după cum rezultă din considerentele (1) și (12) ale Regulamentului nr. 261/2004, acesta urmărește consolidarea drepturilor pasagerilor în transporturile aeriene. Astfel, acțiunea Uniunii în domeniul transporturilor aeriene urmărește printre altele să asigure un înalt nivel de protecție a pasagerilor, în special prin atenuarea dificultăților și a neplăcerilor cauzate de anularea zborurilor.
- 23 În acest context, din cuprinsul articolului 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din acest regulament reiese că, în condițiile precizate de dispoziția menționată, trebuie să primească o compensație forfetară pasagerii care sunt informați despre anularea zborului lor cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și cărora operatorul de transport aerian nu este în măsură să le propună o redirectionare prin intermediul unui zbor care pleacă cel mai devreme cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și ajunge la destinația finală la mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.
- 24 Această dispoziție prevede astfel două condiții cumulative, și anume redirectionarea prin intermediul unui zbor care, pe de o parte, pleacă cel mai devreme cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și, pe de altă parte, ajunge la destinația finală la mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută. Prin urmare, numai în cazul în care aceste două condiții sunt întrunite pasagerul vizat nu are dreptul la o compensație (a se vedea în acest sens Ordonanța din 27 iunie 2018, flightright, C-130/18, nepublicată, EU:C:2018:496, punctul 17).
- 25 În această privință trebuie arătat că această dispoziție conferă operatorului efectiv de transport aerian o anumită marjă de manevră pentru ca, fără a trebui să îi acorde o compensație, să propună pasagerului unui zbor anulat *in extremis* o redirectionare a cărei durată va fi mai lungă decât cea a zborului anulat. În cazul în care acest operator de transport optează pentru o asemenea redirectionare, dispoziția menționată îi permite să devanseze cu o oră plecarea pasagerului respectiv și să amâne cu mai puțin de două ore sosirea sa.
- 26 Această marjă de manevră variază în funcție de momentul în care operatorul efectiv de transport aerian informează pasagerul cu privire la anularea zborului său, aceasta fiind mai importantă în situația prevăzută la articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din regulamentul respectiv și

mai limitată în cea prevăzută la alineatul (1) litera (c) punctul (iii) al articolului menționat. În această din urmă situație, operatorul efectiv de transport aerian trebuie să ofere pasagerului o redirectionare ale cărei orare de zbor să difere cât mai puțin posibil de cele prevăzute inițial.

- 27 Or, versiunea în limba română a articolului 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din acest regulament nu garantează că orarele de zbor ale redirectionării propuse diferă cât mai puțin posibil de cele prevăzute inițial. Astfel, această versiune lingvistică, precum și versiunea în limba bulgară permit în practică operatorului efectiv de transport aerian să devanseze după bunul plac și în mod aproape nelimitat ora de plecare a unei aeronave, ceea ce încalcă obiectivul Regulamentului nr. 261/2004 care constă în garantarea unui înalt nivel de protecție a pasagerilor și este de natură să aducă atingere siguranței raporturilor contractuale, creând un dezechilibru foarte clar în favoarea acestui operator de transport.
- 28 Prin urmare, având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul nr. 261/2004 trebuie interpretat în sensul că, în cazul anulării unui zbor, pasagerii în cauză trebuie să primească o compensație din partea operatorului efectiv de transport aerian, în conformitate cu articolul 7 din regulamentul respectiv, cu excepția cazului în care sunt informați despre această anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și operatorul de transport aerian menționat le oferă o redirectionare care să le permită să plece cel mai devreme cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală la mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 29 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară:

Articolul 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91

trebuie interpretat în sensul că

în cazul anulării unui zbor, pasagerii în cauză trebuie să primească o compensație din partea operatorului efectiv de transport aerian, în conformitate cu articolul 7 din regulamentul respectiv, cu excepția cazului în care sunt informați despre această anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și operatorul de transport aerian menționat le oferă o redirectionare care să le permită să plece cel mai devreme cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală la mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.

Semnături